

بررسی ارتباط خودکارآمدی بالینی و انگیزه پیشرفت تحصیلی در دانشجویان رشته پرستاری

مریم‌السادات مطهری^{۱*}، معصومه رحیمی بشر^۲، سیده مدینه قاسم‌نژاد^۳

تاریخ دریافت مقاله: ۹۸/۰۸/۱۳

تاریخ پذیرش: ۹۹/۰۲/۳۰

چکیده

مقدمه: خودکارآمدی و انگیزه پیشرفت تحصیلی دو عامل کلیدی در فرآیند آموزش بالینی پرستاری به شمار می‌روند. این پژوهش با هدف تعیین ارتباط بین خودکارآمدی بالینی و انگیزه پیشرفت تحصیلی در دانشجویان رشته پرستاری دانشکده‌های شرق گیلان انجام شد.

روش‌ها: این مطالعه توصیفی-همبستگی در سال ۱۳۹۶ بر روی ۱۰۵ نفر از دانشجویان سال چهارم رشته پرستاری دانشکده‌های پرستاری شرق گیلان انجام شد. روش نمونه‌گیری تصادفی خوشه‌ای و ابزار گردآوری داده‌ها، فرم مشخصات فردی، پرسشنامه‌های خودکارآمدی بالینی و انگیزه پیشرفت تحصیلی مک اینرنی بود. داده‌ها با استفاده از آمار توصیفی و آزمون‌های ضریب همبستگی اسپیرمن، آنالیز واریانس، *t*-test، کای اسکوئر، یو من ویتنی از طریق نرم‌افزار SPSS در سطح معنی‌داری ۰/۰۵ مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

یافته‌ها: نتایج نشان داد که ۶۷ نفر از دانشجویان رشته پرستاری (۶۳/۸ درصد) دارای خودکارآمدی در سطح بالا بودند و میانگین نمره خودکارآمدی بالینی $115/56 \pm 15/48$ و انگیزه پیشرفت تحصیلی $108/30 \pm 28/05$ بود. بین سطح خودکارآمدی بالینی دانشجویان رشته پرستاری و انگیزه پیشرفت تحصیلی آنان رابطه معنی‌دار و مثبت وجود داشت ($r=0/21$ و $p=0/02$). نتایج نشان داد که بین سطح خودکارآمدی بالینی با متغیرهای محل سکونت ($F=5/2$ $p=0/007$) و محل تحصیل ($Z=-3/09$ $p=0/002$) رابطه معنی‌دار وجود دارد و همچنین بین علاقه به رشته پرستاری و انگیزه پیشرفت تحصیلی نیز رابطه معنی‌دار ($Z=-1/99$ $p=0/04$) مشاهده شد.

نتیجه‌گیری: طبق نتایج پژوهش، دانشجویان رشته پرستاری از خودکارآمدی بالا و انگیزه پیشرفت تحصیلی متوسطی برخوردار و انگیزه پیشرفت تحصیلی نیز با خودکارآمدی بالینی در ارتباط بود. همچنین بین انگیزه پیشرفت و علاقه به رشته پرستاری ارتباط وجود داشت. لذا شناسایی و بکارگیری راهکارهای موثر جهت افزایش علاقه، انگیزه پیشرفت تحصیلی و خودکارآمدی دانشجویان رشته پرستاری توصیه می‌گردد.

کلید واژه‌ها: خودکارآمدی بالینی، انگیزه، پیشرفت تحصیلی، پرستاری، دانشجویان

مقدمه

انگیزه یکی از عوامل کلیدی در فرآیند یادگیری است که در آموزش پرستاری نقش مهمی دارد. انگیزه پیشرفت یک محرک ذهنی و روانشناختی درونی است که افراد را قادر می‌سازد کارهایی را که از نظرشان ارزشمند است، دنبال کنند و آنان را وادار به دستیابی به اهداف خود می‌نماید (۱). پرستاران وظیفه ارائه بخش عمده‌ای از خدمات مراقبت‌های بهداشتی را دارند و عملکرد آن‌ها ریشه در انگیزه شخصی دارد. لذا انگیزه تا حد زیادی کیفیت مراقبت از بیمار را تعیین می‌کند (۲). نتایج مطالعه لی و همکاران (Lee & et al) نشان

نویسنده مسئول: مریم‌السادات مطهری، گروه آموزشی پرستاری، دانشگاه آزاد اسلامی واحد لاهیجان، لاهیجان، ایران motaharimaryam@yahoo.com
معصومه رحیمی بشر، گروه آموزشی پرستاری، دانشگاه آزاد اسلامی واحد واحد لاهیجان، لاهیجان، ایران
سیده مدینه قاسم‌نژاد، گروه آموزشی پرستاری، دانشگاه آزاد اسلامی واحد لاهیجان، لاهیجان، ایران

داد که وجود انگیزه نقش مهمی در افزایش صلاحیت بالینی داشته و برای عملکرد بالینی ضروری است. به‌ویژه برای دانشجویان پرستاری که با درخواست‌های متعدد از سوی بیماران خود مواجه هستند، اهمیت بیشتری پیدامی‌کند (۳). مطالعات متعدد نشان می‌دهد که در شرایط بالینی، مهم‌ترین مانع برای آموزش بالینی، عدم علاقه و انگیزه دانشجویان پرستاری است (۴) و انگیزه بالا عامل حفظ دانشجویان در این رشته، ادامه تحصیل در مقاطع بالاتر، کسب موفقیت و پیشرفت تحصیلی و تلاش برای اعتلاء حرفه پرستاری به شمار می‌رود (۵). نتایج برخی مطالعات رابطه مثبت بین انگیزه پیشرفت تحصیلی را با عملکرد تحصیلی (۶)، مهارت تصمیم‌گیری (۷) رضایت شغلی و ماندن در حرفه پرستاری (۸)، پیشرفت تحصیلی (۹) و یادگیری خودتنظیم (۱۰) ثابت نموده‌اند. همچنین رابطه معکوس بین انگیزه پیشرفت و

بالینی باید بتواند خودکارآمدی و انگیزه یادگیری را در دانشجویان تقویت نموده و آنان را به افرادی تبدیل کند تا در پایان تحصیلات خود، مهارت‌های فراگرفته را با اطمینان به کفایت توانمندی خود اجرا نمایند. با توجه به اهمیت وجود انگیزه بالا جهت تحصیل و اشتغال در حرفه پرستاری و نظر به این که کاهش انگیزه در دانشجویان پرستاری علاوه بر تحمیل هزینه‌های زیاد به سیستم آموزشی و بهداشتی درمانی، موجب بروز مشکلات عدیده‌ای برای دانشجویان و بیماران خواهد شد و همچنین نقش مهم خودکارآمدی در کسب صلاحیت حرفه‌ای دانشجویان پرستاری، توجه به انگیزه پیشرفت تحصیلی و خودکارآمدی بالینی آنان ضروری است. در کشور ایران، مطالعات متعددی در زمینه انگیزه تحصیلی و خودکارآمدی دانشجویان رشته‌های علوم پزشکی انجام شده است، اما تحقیقات متمرکز بر رابطه بین انگیزه پیشرفت تحصیلی و خودکارآمدی بالینی در دانشجویان پرستاری اندک هستند. از طرفی تاکنون مطالعه‌ای درباره انگیزه پیشرفت خودکارآمدی در دانشجویان رشته پرستاری دانشگاه آزاد اسلامی انجام نشده است. از آنجاکه اجرای هر چه بیشتر این نوع مطالعات، ضمن شناسایی عوامل موثر بر انگیزه و خودکارآمدی، میزان تاثیر آموزش و تجارب بالینی کسب شده توسط دانشجویان پرستاری در طول دوران تحصیل بر انگیزه و خودکارآمدی را مورد ارزیابی قرار می‌دهد. لذا مطالعه حاضر با هدف تعیین ارتباط بین خودکارآمدی بالینی و انگیزه پیشرفت تحصیلی در دانشجویان سال چهارم رشته پرستاری دانشکده‌های پرستاری شرق گیلان انجام شد.

روش‌ها

پژوهش حاضر از نوع توصیفی-همبستگی است. جامعه مورد مطالعه کلیه دانشجویان سال چهارم رشته پرستاری شرق گیلان بودند که ۱۱۷ نفر از آنان به روش نمونه‌گیری تصادفی خوشه‌ای انتخاب شدند. بدین ترتیب که ابتدا دو دانشکده پرستاری - مامایی شرق گیلان و دانشکده پرستاری دانشگاه آزاد اسلامی واحد لاهیجان انتخاب و سپس از هر دانشکده به روش تصادفی ساده، نمونه‌گیری انجام شد. دانشکده محل تحصیل به دو طبقه تقسیم ابزار گردآوری داده‌ها، فرم مشخصات فردی- تحصیلی (شامل اطلاعاتی درباره سن، جنس، وضعیت تاهل، وضعیت اقتصادی، محل تحصیل، سابقه کار دانشجویی، معدل دروس گذرانده شده، علاقه به رشته تحصیلی)، پرسشنامه‌های خودکارآمدی بالینی

متغیرهای اهمال کاری (۹) و فرسودگی تحصیلی (۱۱،۱۲) را نشان می‌دهند.

خودکارآمدی نیز یک عامل کلیدی برای رفتار مستقل در پرستاری شناخته شده است (۱۳) و به دانشجویان کمک می‌کند تا در مواجهه با موقعیت‌های چالش‌برانگیز بالینی، احساس شایستگی نمایند و نقش‌های خود را بپذیرند. لذا خودکارآمدی شاخص خوبی برای ارزیابی عملکرد بالینی دانشجویان پرستاری محسوب می‌گردد (۱۴). بندورا (Bandura) خودکارآمدی را باور افراد به توانایی انجام عملکردهای مورد نظر تعریف نموده (۱۵) و خودکارآمدی را تعیین‌گر نوع رفتار انتخابی، پشتکار و کیفیت عملکرد انسان می‌داند (۱۶) از نظر وی وجود دانش و مهارت لازم برای انجام یک کار کافی نیست، بلکه افراد باید باورداشته باشند که می‌توانند تحت شرایط عادی و مهم‌تر از آن، تحت شرایط چالش‌برانگیز رفتارهای لازم را انجام دهند. بنابراین، کارآیی مؤثر به مهارت و باورهای خودکارآمدی نیاز دارد (۱۷) و افرادی که توانایی غلبه بر چالش‌ها را باوردارند برای دستیابی به موفقیت تلاش می‌کنند (۱۸). پرستاران با خودکارآمدی بالا موانع را به عنوان یک فرصت در نظمی‌گیرند نه تهدید. علاوه بر این، آن‌ها همیشه در پی غلبه بر شرایط دشوار خواهند بود نه اجتناب از موقعیت‌ها (۱۹). نتایج مطالعات نشان داده‌اند، خودکارآمدی با عزت نفس و حس تعلق‌پذیری در محیط بالین (۲۰)، خلاقیت (۲۱)، عملکرد بالینی (۲۲) و یادگیری خودتنظیم (۲۳) رابطه مثبت دارد. افزایش خودکارآمدی شکاف تئوری- عمل را محدود نموده و منجر به کسب مهارت‌های بالینی می‌شود (۲۴) و می‌تواند انگیزه و اعتماد به نفس فرد را برای مهارت پرستاری در وضعیت پیچیده بهبود دهد (۲۵). ژانگ و همکاران (Zhang & et al) به نقل از یوسف (Yusuf) می‌نویسند: "خودکارآمدی و انگیزه پیشرفت تحصیلی نقش مهمی در عملکرد پرستاری و رشد حرفه‌ای دارند" (۵). برخی مطالعات نیز ارتباط بین خودکارآمدی و انگیزه پیشرفت را نشان داده‌اند (۵،۲۶،۲۷). خودکارآمدی بالا نه تنها باعث افزایش توانایی فرد در انجام کاری شود، بلکه توانایی آن‌ها برای مقابله با شرایط استرس‌زا را بهبود می‌بخشد و انگیزه وی را در کسب موفقیت‌های آتی افزایش می‌دهد (۲۴).

دانشجویان سال آخر پرستاری بزودی وارد حرفه پرستاری خواهند شد و انتظار می‌رود در مدت زمان کوتاهی پس از فراغت از تحصیل بتوانند به‌طور مستقل و کارآمد، چالش‌های حرفه‌ای را مدیریت نمایند (۱۴). بنابراین آموزش و تجارب

آمد (۳۰). همچنین فیروزنیا و همکاران نیز در پژوهش خود (۱۳۸۸) پایایی ابزار را تایید نمودند ($\alpha=0/93$) (۳۱). در مطالعه حاضر، پرسشنامه با ضریب پایایی $0/88$ به روش آلفای کرونباخ مورد قبول واقع شد.

مطالعه حاضر با اخذ مجوز از معاونت پژوهش و فناوری دانشگاه آزاد اسلامی واحد لاهیجان و با کد اخلاق IR.IAU.RASHT.REC.1398058 انجام شد. پژوهشگران پس از کسب موافقت از روسای دانشکده‌های پرستاری اقدام به نمونه‌گیری نمودند. معیار ورود افراد به مطالعه رضایت آگاهانه و اشتغال به تحصیل در مقطع کارورزی در عرصه رشته پرستاری در زمان اجرای پژوهش و معیار خروج، عدم تکمیل کامل پرسشنامه‌ها بود. پژوهشگران با مراجعه به بیمارستان‌ها و مراکز بهداشتی درمانی که دانشجویان به کارآموزی مشغول بودند، ضمن معرفی خود و ارائه توضیحات لازم درباره اهداف تحقیق و نحوه تکمیل پرسشنامه‌ها به دانشجویان و کسب رضایت شفاهی از آنان برای شرکت در تحقیق به آنان اطمینان دادند که اطلاعات محرمانه خواهد ماند و در هر مرحله از پژوهش می‌توانند از آن خارج شوند. سپس پرسشنامه‌ها را در اختیار ۱۰۷ نفر از دانشجویان قرار دادند که ۱۰۵ نفر آن را به‌طور کامل تکمیل نمودند. مدت زمان تکمیل پرسشنامه‌ها ۲۰ دقیقه در نظر گرفته شد. داده‌ها با استفاده از آمار توصیفی (فراوانی، درصد و میانگین $\pm$ انحراف معیار) و جهت تعیین همبستگی بین خودکارآمدی و انگیزه پیشرفت از ضریب همبستگی اسپیرمن و تعیین رابطه بین انگیزه پیشرفت و خودکارآمدی بالینی با متغیرهای فردی - تحصیلی از آزمون‌های آنالیز واریانس، t مستقل، کای اسکور و آزمون ناپارامتری یومن ویتنی در سطح معنی‌داری $0/05$ از طریق نرم‌افزار آماری SPSS.Ver.16 تجزیه تحلیل شدند.

یافته‌ها

در این مطالعه ۱۰۵ نفر از دانشجویان سال چهارم رشته پرستاری که در حال گذراندن کارآموزی در عرصه بودند با میانگین سن $22/15 \pm 2/81$ شرکت نمودند. ۸۷ نفر (۸۲/۹ درصد) واحدهای مورد پژوهش زن، ۷۸ نفر (۷۴/۳ درصد) آنان در دانشگاه آزاد اسلامی مشغول به تحصیل بوده و ۵۳ نفر

(Clinical Self-Efficacy) و انگیزه پیشرفت تحصیلی (Inventory of School Motivation) بود. پرسشنامه خودکارآمدی بالینی توسط چراغی و همکاران (۱۳۸۷) در ۳۷ عبارت و ۴ حیطه بررسی بیمار، تشخیص پرستاری و برنامه‌ریزی، اجرای برنامه مراقبتی و ارزشیابی برنامه مراقبتی طراحی و روان‌سنجی شد. در این پرسشنامه، خودکارآمدی به معنی قضاوت دانشجویان پرستاری در توانایی سازمان دادن و اداره کردن مراقبت‌های پرستاری به‌طور مستقل و براساس فرایند پرستاری در بالین است. پرسشنامه در مقیاس ۴ درجه - ای لیکرت و ترتیب نمره‌دهی از "اصلاً مطمئن نیستم" تا "کاملاً مطمئنم" از ۱ تا ۴ طراحی شد. حداقل و حداکثر نمرات کل به ترتیب ۳۷ تا ۱۴۸ و در حیطه‌های بررسی بیمار ۴ تا ۴۸، تشخیص و برنامه‌ریزی ۴ تا ۳۶، اجرای برنامه مراقبتی ۴ تا ۴۰، ارزشیابی ۴ تا ۲۴ است (۲۸). طبقه‌بندی نمرات توسط محمدی و همکاران (۲۶) در سه سطح پایین (۳۷ تا ۷۴)، متوسط (۷۴/۱ تا ۱۱۱) و بالا (۱۱۱/۱ تا ۱۴۸) انجام شد. چراغی و همکاران ضریب آلفای کرونباخ پرسشنامه را به روش اعتبار محتوا و صوری $0/96$ با دامنه $0/90$ تا $0/92$ و ضریب پایایی آن به روش آزمون-بازآزمون با ضریب همبستگی $0/94$ تایید کردند (۲۸). در مطالعه حاضر نیز ضریب پایایی ابزار به روش آلفای کرونباخ برابر $0/83$ بدست آمد.

پرسشنامه انگیزه پیشرفت تحصیلی مک اینرنی و سینکلایر (۱۹۹۲) (Mc Inerney & Sinclair) جهت ارزیابی میزان انگیزه تحصیلی دانشجویان بکار رفت (۲۹). در این مطالعه از فرم کوتاه این پرسشنامه استفاده شده است که دارای ۴۹ عبارت بر مبنای مقیاس ۵ درجه‌ای لیکرت (کاملاً موافقم، موافقم، نظری ندارم، مخالفم، کاملاً مخالفم) درجه‌بندی شده است. امتیاز هر عبارت از ۱ تا ۴ محاسبه، حداقل و حداکثر نمره کل به ترتیب ۴۹ تا ۱۹۶ است. نمره‌گذاری آن بدین ترتیب است که هر اندازه آزمودنی نمره بالاتری کسب نماید نشان‌دهنده انگیزه پیشرفت بیشتر او خواهد بود و بر عکس. پایایی ابزار توسط بحرانی به روش آزمون-بازآزمون و محاسبه آلفای کرونباخ با ضریب $0/95$ مورد تایید قرار گرفت و ثبات درونی آن معادل $0/77$ بدست

نتایج آزمون ضریب همبستگی اسپیرمن رابطه معنی‌دار بین سطح خودکارآمدی بالینی دانشجویان و انگیزه پیشرفت تحصیلی آنان نشان داد ($p=0/02$ و $r=0/21$). حیطه‌های تشخیص پرستاری ($p=0/04$ و $r=0/193$) و ارزشیابی ($p=0/05$ و $r=0/187$) ارتباط معنی‌دار با انگیزه پیشرفت تحصیلی داشتند (جدول ۲).

جدول ۲: ارتباط خودکارآمدی بالینی و انگیزه پیشرفت تحصیلی دانشجویان پرستاری

حیطه‌ها	انگیزه پیشرفت تحصیلی	P. Value
بررسی بیمار	۰/۰۷۵	۰/۴۴۵
تشخیص پرستاری و برنامه‌ریزی	۰/۱۹۳	۰/۰۴
اجرای برنامه مراقبتی	۰/۲۴۴	۰/۱۲
ارزشیابی	۰/۱۸۷	۰/۰۵

در بررسی رابطه بین متغیرهای فردی و خودکارآمدی بالینی یافته‌ها نشان داد که بین سطح خودکارآمدی بالینی و متغیرهای محل سکونت ($F=5/2$, $p=0/007$) و محل تحصیل ($Z=-3/09$, $p=0/002$) ارتباط معنی‌دار دیده شد. بطوری‌که افراد ساکن خوابگاه دارای سطح خودکارآمدی کمتر و دانشجویانی که در دانشگاه آزاد مشغول به تحصیل بودن سطح خودکارآمدی بیشتری داشتند. بین خودکارآمدی و سایر متغیرها (جنس، وضعیت اقتصادی، وضعیت تاهل، معدل، علاقه به رشته تحصیلی، سابقه کار دانشجویی) ارتباط معنی‌دار دیده نشد. نتایج آزمون یومن ویتنی نشان داد، بین متغیر علاقه به رشته تحصیلی و سطح انگیزه پیشرفت تحصیلی رابطه معنی‌دار ($Z=-3/09$, $p=0/002$) وجود دارد. انگیزه پیشرفت با سایر متغیرهای فردی-تحصیلی رابطه معنی‌دار نداشت (جدول ۳).

(۵/۵ درصد) سابقه کار دانشجویی داشته و ۹۰ نفر (۸۵/۷ درصد) به رشته پرستاری علاقمند بودند. میانگین معدل دروس گذرانده شده نمونه‌ها $15/42 \pm 1/14$ بود. ۵۷ نفر (۵۴/۳ درصد) با خانواده، ۲۵ نفر در خوابگاه سکونت داشته و ۲۳ نفر هم بطور مستقل زندگی می‌کردند.

نتایج نشان داد که ۶۷ نفر (۶۳/۸ درصد) از واحدهای مورد پژوهش دارای خودکارآمدی در سطح بالا، ۳۶ نفر (۳۴/۳ درصد) در سطح متوسط و فقط ۲ نفر (۱/۹ درصد) خودکارآمدی پایین داشتند. میانگین نمرات خودکارآمدی بالینی $115/56 \pm 15/48$ و میانگین نمرات در حیطه‌ها به تفکیک بررسی بیمار $37/23$ ، تشخیص پرستاری ۲۷، اجرا $32/81$ و ارزشیابی $18/5$ بود که نشان داد نمرات دانشجویان در همه حیطه‌ها در سطح بالا است. بیشترین و کم‌ترین نمره به ترتیب مربوط به حیطه‌های اجرای برنامه مراقبتی و تشخیص پرستاری و برنامه‌ریزی بود (جدول ۱).

جدول ۱: میانگین نمرات خودکارآمدی بالینی و حیطه‌های آن

حیطه‌ها	شاخص‌های آماری		
	حداقل نمرات	حداکثر نمرات	میانگین $\pm$ انحراف معیار
بررسی بیمار	۲۴	۴۷	$4/9 \pm 37/23$
تشخیص پرستاری و برنامه‌ریزی	۹	۳۶	$5/04 \pm 27$
اجرای برنامه مراقبتی	۱۰	۴۰	$5/36 \pm 32/81$
ارزشیابی	۶	۲۴	$3/48 \pm 18/5$
خودکارآمدی بالینی (کل)	۴۹	۱۴۶	$15/48 \pm 115/56$

طبق یافته‌های پژوهش حاضر، نمره انگیزه پیشرفت تحصیلی ۶۴ نفر از دانشجویان (۶۱ درصد) بیشتر از میانگین بود و میانگین نمره کل انگیزه پیشرفت تحصیلی واحدهای مورد پژوهش $108/30 \pm 28/05$ بدست آمد که نشان می‌دهد انگیزه پیشرفت آنان متوسط به بالا بود.

جدول ۳: ارتباط خودکارآمدی بالینی و انگیزه پیشرفت تحصیلی با متغیرهای فردی - تحصیلی دانشجویان پرستاری

انگیزه پیشرفت تحصیلی		خودکارآمدی بالینی		متغیرهای فردی - تحصیلی	
مقدار P	میانگین	مقدار P	میانگین		
P=۰/۸۲۵	۱۰۹/۳۹	P=۰/۵۵۴	۱۱۶/۱۸	زن	جنس
Z=-۰/۲۲۱	۱۰۳/۰۶	Z=-۰/۵۹۱	۱۱۲/۵۶	مرد	
P=۰/۹۱۵	۱۰۹	P=۰/۳۲۱	۱۱۵/۰۶	مجرد	وضعیت تاهل
Z=-۰/۱۰۶	۱۰۵/۳۵	Z=-۰/۹۹۲	۱۱۷/۷	متاهل	
P=۰/۵۹۰	۱۰۷/۱۷	P=۰/۶۳۰	۱۱۵/۸۲	پایین	وضعیت اقتصادی
X ² =۱/۰۵۵	۱۰۸/۷	X ² =۱/۱۳	۱۱۳/۹۷	متوسط	
	۱۱۵		۱۲۱	بالا	
P=۰/۴۹۷	۱۰۲/۴۸	*P=۰/۰۰۷	۱۰۷/۲	خوابگاه	وضعیت سکونت
F=۰/۷۰۳	۱۱۰/۱۲	F=۵/۲	۱۱۷/۵۲	با خانواده	
	۱۱۰/۱۳		۱۱۸/۴۴	منزل شخصی	
P=۰/۱۷۹	۱۰۸/۷۹	P=۰/۲۳۷	۱۱۷/۳۴	بله	سابقه کار دانشجویی
t=۰/۸۵۸	۱۰۷/۸۱	t=۱/۱۹	۱۱۳/۷۵	خیر	
P=۰/۰۴	۱۱۰/۸۴	P=۰/۲۷۶	۱۱۶/۱۶	بله	علاقه به رشته تحصیلی
Z=-۱/۹۹	۹۳/۰۶	Z=-۱/۰۹	۱۱۲/۱۲	خیر	
P=۰/۴۶۲	۱۱۴/۰۶	P=۰/۷۰۱	۱۱۹/۱۱	بیشتر از ۱۷	معدل کل دروس گذرانده شده
Z=-۰/۷۳۶	۱۰۷/۱۱	Z=-۰/۳۸۴	۱۱۴/۸۳	کمتر از ۱۷	
	۱۱۰/۶۴		۱۱۷/۱۹	دانشگاه آزاد	محل تحصیل
P=۰/۳۷۷		P=۰/۰۰۲		اسلامی لاهیجان	
Z=-۰/۸۸۳		Z=-۳/۰۹		دانشکده	
	۹۵/۳۱		۱۰۶/۵	پرستاری شرق گیلان	

بحث و نتیجه‌گیری

در پژوهش حاضر میانگین نمرات خودکارآمدی بالینی دانشجویان سال چهارم پرستاری در سطح بالا بود و ۹۸ درصد دانشجویان دارای خودکارآمدی در سطح بالا و متوسط بودند. در مطالعه بهادر و همکاران (۲۲) که بر روی دانشجویان رشته پرستاری در شهر کرمان انجام شد، ۹۷ درصد دانشجویان دارای خودکارآمدی قوی و متوسط بودند. در مطالعات خسروی (۳۲)، صفری‌زاده (۲۰) و عسکری‌زاده (۳۳) نیز میزان خودکارآمدی بالینی دانشجویان مقطع کارشناسی پرستاری را در سطح بالا گزارش نمودند. همچنین نتایج مطالعه ساریکوک و ایکسوز (Sarikoc & Eksuz) در ترکیه نشان داد که سطح خودکارآمدی دانشجویان رشته پرستاری بالا است (۳۴) که با نتایج مطالعه حاضر همخوانی دارد. مطالعات چراغی (۲۲)، محمدی (۲۶)، حسسنخانی (۲۷) و عبدال (۱۳) سطح خودکارآمدی دانشجویان رشته پرستاری را متوسط گزارش

کردند. اما در مطالعه ژانگ و همکاران (Zhang & et al) که بر روی دانشجویان پرستاری در کشور چین انجام شد، سطح خودکارآمدی پایین بود (۵). باتوجه به این که عوامل متعددی بر خودکارآمدی دانشجویان پرستاری تاثیر گذار است، می‌توان گفت کسب نتایج متفاوت سطح خودکارآمدی در مطالعات مختلف قابل قبول می‌باشد.

در مطالعه حاضر میانگین نمرات در تمام حیطه‌های خودکارآمدی شامل بررسی بیمار، تشخیص پرستاری و برنامه‌ریزی، اجرای برنامه مراقبتی و ارزشیابی برنامه مراقبتی بالا بود. چراخی و همکاران (۲۲) در پژوهشی بر روی دانشجویان سال چهارم رشته پرستاری دانشکده‌های پرستاری ایران، تهران و شهید بهشتی نشان دادند که نمرات خودکارآمدی در کلیه حیطه‌ها در سطح بالا است و بین خودکارآمدی و عملکرد بالینی رابطه مثبت و معنی‌دار وجود دارد. در مطالعات خسروی (۳۲) و حقانی (۳۵) نیز سطح خودکارآمدی بالینی

افزایش و کاهش ناگهانی قرار می‌گیرد لذا سنجش آن در آموزش بالینی بسیار دشوار است.

نتایج پژوهش حاضر بیانگر آن بود که بین خودکارآمدی بالینی و انگیزه پیشرفت تحصیلی ارتباط مثبت و معنی‌دار وجود دارد. در واقع هر چقدر سطح خودکارآمدی بالینی دانشجویان بیشتر شود انگیزه پیشرفت تحصیلی نیز افزایش می‌یابد که با نتایج تحقیقات محمدی (۲۶)، ژانگ (۵) و حسنخانی (۲۷) همسو است. نتیجه مطالعه ساریکوک و ایکسوز (Sarikoc & Eksuz) در کشور ترکیه نیز نشان داد که بین خودکارآمدی و انگیزه پیشرفت دانشجویان رشته پرستاری همبستگی مثبت وجود دارد (۳۴). کاپرارا و همکاران (Caprara & et al) نیز نشان دادند که باورهای خودکارآمدی پیش‌بینی‌کننده مهمی برای انگیزه پیشرفت هستند و خودکارآمدی پایین در شرایط دشوار بر ابعاد انگیزه پیشرفت تاثیر می‌گذارد (۳۸). لذا می‌توان گفت هر چه باور و اعتقاد دانشجویان در مورد توانایی‌های خود در انجام امور بالینی بالاتر باشد، از انگیزه پیشرفت بیشتری برخوردار خواهند بود و از جهت دیگر بالاتر بودن انگیزه پیشرفت و اتکا بنفس دانشجویان پرستاری سبب ارتقاء توانایی و موفقیت آنان در سطوح عملکرد بالینی می‌شود. چرا که تمایل بیشتر به انجام عملکرد و فعالیت‌های صحیح بالینی، موجب تسهیل یادگیری شده و بستر مناسبی برای ارتقاء ابعاد خودکارآمدی بالینی فراهم می‌کند.

در مطالعه حاضر بین خودکارآمدی و متغیرهای جنس، وضعیت تاهل، وضعیت اقتصادی، معدل، علاقه به رشته تحصیلی و سابقه کار دانشجویی ارتباط معنی‌دار دیده نشد که با نتایج تحقیق عبدال و همکاران (۱۳) مطابقت دارد. همچنین بین خودکارآمدی و محل سکونت ارتباط معنی‌دار مشاهده شد، به طوری که دانشجویانی که در خوابگاه زندگی می‌کردند خودکارآمدی پایین‌تر و دانشجویانی که با خانواده و یا در منزل شخصی به طور مستقل زندگی می‌کردند، سطح خودکارآمدی بالاتری داشتند. در مطالعه وهابی و همکاران (۳۹) ارتباطی بین محل سکونت و خودکارآمدی دیده نشد. در مطالعه سالاری و همکاران (۴۰) دانشجویان رشته پرستاری ساکن خوابگاه میانگین پیشرفت تحصیلی کم‌تری نسبت به سایرین داشتند. همچنین نتایج مطالعه جلیلیان و همکاران (۴۱) نشان داد که بین میزان افسردگی و خودکارآمدی دانشجویان علوم پزشکی رابطه معنی‌دار و معکوس وجود دارد و میزان افسردگی در دانشجویان ساکن خوابگاه بیشتر از سایر دانشجویان بود. به نظر می‌رسد در مطالعه حاضر شرایط خاص

دانشجویان رشته پرستاری در تمام حیطه‌ها بالا بود که این یافته‌های این مطالعات با نتایج مطالعه حاضر همخوانی دارد.

از آنجا که فرآیند پرستاری از مراحل کاملاً وابسته به هم تشکیل شده است، یکسان بودن نسبی سطح خودکارآمدی در تمام حیطه‌ها مورد انتظار می‌باشد.

همچنین نتایج مطالعه حاضر حاکی از آن است که با وجود بالا بودن سطح خودکارآمدی در تمام حیطه‌ها، دانشجویان بیشترین نمره خودکارآمدی را در اجرای برنامه مراقبتی و کم‌ترین را در تشخیص پرستاری کسب نمودند که با نتایج تحقیق چراغی (۲۲) مطابقت دارد. اما در مطالعات خسروی (۳۲) و حقانی (۳۵) دانشجویان پرستاری بیشترین و کم‌ترین نمرات را به ترتیب در حیطه‌های اجرا و ارزشیابی برنامه مراقبتی داشتند. نکته قابل توجه در کلیه این مطالعات این است که بالاترین سطح نمرات مربوط به حیطه اجرای برنامه مراقبتی بوده است. لذا می‌توان گفت دانشجویان باور بیشتری به مهارت‌های خود در اجرای برنامه‌های مراقبتی داشته و به توانایی خود در سایر حیطه‌ها خصوصاً تشخیص پرستاری و ارزشیابی اعتقاد کم‌تری داشتند.

نتایج مطالعه حاضر نشان داد که نمره کل انگیزه پیشرفت دانشجویان در سطح متوسط به بالا (بیشتر از میانگین) است. نتایج مطالعه حسنخانی و همکاران (۲۷) که بر روی دانشجویان رشته پرستاری دانشکده پرستاری تبریز نشان داد که سطح انگیزه یادگیری دانشجویان متوسط به بالا می‌باشد. در مطالعات محمدی (۲۶)، جان نثار (۳۶) و حسین‌آبادی (۱۱) سطح انگیزه دانشجویان رشته پرستاری بالا ارزیابی شد. نتایج مطالعه نیلسون و وارن (Nilson & Warren) در کشور سوئد نیز نشان داد که سطح انگیزه دانشجویان پرستاری بالاست (۳۷) که این یافته‌ها با نتایج مطالعه حاضر مطابقت دارد. نتایج تحقیق ژانگ و همکاران (Zhang & et al) در چین نشان داد که سطح انگیزه دانشجویان پرستاری پایین می‌باشد (۵). یکسان نبودن سطح انگیزه دانشجویان پرستاری در مطالعات، می‌تواند ناشی از متفاوت بودن شرایط و محیط‌های آموزشی، عوامل فردی و اجتماعی متعدد باشد. حنیفی و همکاران (۴) در یک تحقیق کیفی تحت عنوان انگیزه دانشجویان پرستاری در آموزش بالینی " نشان دادند که مفهوم انگیزش علاوه بر تعامل با شرایط روانشناختی فردی، با اعتقادات معنوی دانشجویان پرستاری، محیط آموزش بالینی و شرایط حرفه‌ای در ارتباط است و بسته به شرایط، انگیزه در دانشجویان پرستاری برای آموزش بالینی در طیفی پویا با

بنابر نتایج مطالعه حاضر، دانشجویان رشته پرستاری از خودکارآمدی بالینی بالا و انگیزه پیشرفت تحصیلی متوسطی برخوردار بوده و سطح انگیزه پیشرفت تحصیلی نیز با خودکارآمدی بالینی در ارتباط است. همچنین بین انگیزه پیشرفت و علاقه به رشته پرستاری ارتباط وجود داشت. بدیهی است که استفاده از برنامه‌های مناسب آموزشی جهت افزایش علاقه دانشجویان پرستاری نسبت به رشته تحصیلی باعث ارتقاء سطح انگیزه پیشرفت تحصیلی و خودکارآمدی آنان خواهد گردید. لذا پیشنهاد می‌گردد مدیران آموزش پرستاری و مربیان بالینی عوامل موثر بر سطح علاقه و انگیزه دانشجویان رشته پرستاری را شناسایی نموده و با طراحی و اجرای راهبردهای آموزشی نوآورانه و موثر در رفع نواقص آموزشی و بالینی و همچنین بهبود سطح انگیزه پیشرفت تحصیلی و خودکارآمدی دانشجویان رشته پرستاری تلاش نمایند.

از محدودیت‌های این پژوهش می‌توان به محدود بودن مطالعه در مقطع زمان و مکان، استفاده صرف از پرسشنامه جهت گردآوری داده‌ها، محدود بودن نمونه‌ها به مقطع تحصیلی کارشناسی و سال چهارم اشاره نمود. لذا توصیه می‌گردد پژوهش‌های بیشتری در این حیطه در جوامع وسیع‌تر و در مقاطع و سال‌های مختلف تحصیلی انجام شود. همچنین جهت مطالعات آینده، استفاده از روش‌های تحقیق کیفی با تاکید بر شناسایی راهکارهای افزایش انگیزه پیشرفت تحصیلی و خودکارآمدی دانشجویان رشته پرستاری پیشنهاد می‌شود.

قدردانی

این مقاله حاصل طرح تحقیقاتی مصوب دانشگاه آزاد اسلامی واحد لاهیجان با کد ۲۰۲۹۵۱۲۰۴۰۰۰۹ می‌باشد. بدین وسیله از حوزه معاونت پژوهش و فناوری دانشگاه آزاد اسلامی واحد لاهیجان و دانشکده پرستاری-مامایی شرق گیلان و همچنین دانشجویان رشته پرستاری دانشکده‌های شرق گیلان و دانشگاه آزاد اسلامی واحد لاهیجان که در انجام پژوهش ما را یاری نمودند، کمال تشکر و قدردانی را داریم.

زندگی در خوابگاه بر سطح خودکارآمدی دانشجویان موثر بوده و همچنین نتایج نشان داد که دانشجویان شاغل به تحصیل در دانشگاه آزاد اسلامی دارای خودکارآمدی بالاتری هستند. در این زمینه تحقیق مشابهی یافت نشد اما به نظر می‌رسد علت بالاتر بودن سطح خودکارآمدی دانشجویان پرستاری دانشگاه آزاد اسلامی واحد لاهیجان، اجرای برنامه منتورشیپ در این دانشگاه به‌عنوان یک روش آموزشی بالینی مکمل می‌باشد. نتایج تحقیقات نوحی (۴۲) و نصیری (۴۳) نیز نشان داد که اجرای برنامه آموزشی منتورشیپ بر افزایش اعتماد بنفس دانشجویان پرستاری موثر بوده است. یک دلیل دیگر بالاتر بودن سطح خودکارآمدی این دانشجویان، می‌تواند مربوط به این باشد که بسیاری از دانشجویان پرستاری دانشگاه آزاد اسلامی جهت کسب درآمد و تامین هزینه تحصیل خود مشغول به کار هستند که به‌نظر می‌رسد این امر منجر به افزایش حس استقلال و اعتماد بنفس شده و بر ایجاد باور خودکارآمدی در آنان موثر بوده است.

در مطالعه حاضر اکثریت دانشجویان پرستاری اظهار داشتند به رشته تحصیلی خود علاقه دارند و بین علاقه به رشته تحصیلی و سطح انگیزه پیشرفت تحصیلی آنان ارتباط مثبت و معنی‌دار دیده شد. به‌طوری‌که دانشجویان علاقمند به رشته تحصیلی، انگیزه پیشرفت بیشتری داشتند. که با نتایج تحقیق حسین آبادی و همکاران (۱۱) و عبدال و همکاران (۱۳) همسو است. در مطالعه سالاری و همکاران (۳۸) نیز اکثریت دانشجویان رشته پرستاری به رشته تحصیلی خود علاقمند بودند و بین علاقه به رشته پرستاری و پیشرفت تحصیلی نیز همبستگی مثبت وجود داشت. لذا می‌توان گفت علاقه به رشته تحصیلی موجب ایجاد انگیزش شده و به‌دنبال آن افراد تلاش بیشتری برای دستیابی به موفقیت تحصیلی خواهند نمود. سایرمتغیرهای فردی- تحصیلی (وضعیت اقتصادی، وضعیت تاهل، معدل، محل سکونت، محل تحصیل، سابقه کار دانشجویی) فاقد ارتباط معنی‌دار آماری با انگیزه پیشرفت تحصیلی بودند.

References

1. Singh K. Study of Achievement Motivation in Relation to Academic Achievement of Students. *International Journal of Educational Planning & Administration* 2011; 1(2): 161- 171.
2. Jooste K, Hamani M. The motivational needs of primary health care nurses to acquire power as leaders in amine clinic setting. *Health SA Gesondheid* 2017; 22: 43- 51. [DOI:10.1016/j.hsag.2016.09.005]

3. Lee-Hsieh J, Kao C, Kuo C, Tseng HF. Clinical nursing competence of RN-to-BSN students in a nursing concept based curriculum in Taiwan. *J Nurs Edu* 2003; 42 (12): 536- 545.
4. Hanifi N, Parvizy S, Joolae S. Nursing Challenges in Motivating Nursing Students through Clinical Education: A Grounded Theory Study. *Nursing Research and Practice* 2012. [DOI:10.1155/2012/161359]
5. Zhang Z J, Zhang C L, Zhang X G, Liu X M, Zhung S, Wang J & et al. Relationship between self-efficacy beliefs and achievement motivation in student nurses. *Chinese Nursing Research* 2016; 2: 67- 70. [DOI:10.1016/j.cnre.2015.06.001]
6. Fereidooni-moghadam M, Bavarsad N, Rezaie R, Cheraghian R. [Relationship between Achievement Motivation and Academic Performance in Nursing and Midwifery Students at Ahvaz Jundishapur University of Medical Sciences]. *Educational Development of Jundishapur* 2017; 8 (3): 335- 344. [Persian]
7. El Sayed RI, Ali MR. Achievement motivation and its relation to nurses' decision making beliefs, ability, and job burnout at obstetric and gynecological departments. *Clinical Nursing Studies* 2017; 5 (4): 42- 51. [DOI:10.5430/cns.v5n4p42]
8. Bonenberger M, Aikins M, Akweongo P, Wyss K. The effects of health worker motivation and job satisfaction on turnover intention in Ghana: A cross-sectional study. *Human Resources for Health* 2014; 12 (1): 43. [DOI:10.1186/1478-4491-12-43]
9. Rasoli Khorshidi F, Sangni A, Jangi P. Correlations of Academic Procrastination and Locus of Control with Academic Achievement in Nursing Students: The Mediating Role of Achievement Motivation]. *Scientific Journal of Nursing, Midwifery and Paramedical Faculty* 2019; 5(2): 57- 67. [Persian]
10. Kheirkhah M, Zamani Zoghi Z, Zafar Jalal E, haghani h. The Relationship between Self-Efficacy and Motivation among Midwifery Students of Tehran University of Medical sciences. *Scholars Research Library* 2017; 9 (1): 29- 37.
11. Hossein abadi- Farahani M J, Kasirlou L, Inanlou F. [The Relationship between Achievement Motivation and Academic Burnout in Nursing Students: A Descriptive-Correlational Study]. *Journal of Nursing Education* 2017; 6 (5): 47- 53. [Persian]
12. Pourkarimi J, Mobinrahni Y. [Relationship between Achievement Motivation and Academic Burnout Mediating Role of Self-Efficacy Tehran University Students]. *Journal of Education Strategies in Medical Sciences* 2018; 11(1): 139-147. [Persian]
13. Abdal M, Masoudi Alavi N, Adib- Hajbaghery M. Clinical Self-Efficacy in Senior Nursing Students: A Mixed- Methods Study. *Nurs Midwifery Stud* 2015; 4(3): e29143. [DOI:10.17795/nmsjournal29143]
14. Masoudi Alavi N. Self-Efficacy in Nursing Students. *Nurs Midwifery Stud* 2014; 3(4): e25881. [DOI:10.17795/nmsjournal25881]
15. Bandura A. Self-efficacy: toward a unifying theory of behavioral change. *Psychol Rev* 1977; (84) 2: 191- 215. [DOI:10.1037/0033-295X.84.2.191]
16. Urdan T, Pajares F. *Self-Efficacy Beliefs of Adolescents*. Connecticut: Information Age Publishing: 2006.
17. Bandura A. *Self-efficacy: the exercise of control*. New York: W. H. Freeman: Co. 1997.
18. Landis BD, Altman JD, Cavin JD. Underpinnings of academic success: Effective study skills use as a function of academic locus of control and self-efficacy. *Psi Chi Journal of Undergraduate Research* 2007; 12 (3): 126- 130. [DOI:10.24839/1089-4136.JN12.3.126]

19. Manojlovich M. Promoting Nurses' Self-efficacy: A Leadership Strategy to Improve Practice. *JONA: The Journal of Nursing Administration* 2005; 35 (5): 271- 8. [DOI:10.1097/00005110-200505000-00011]
20. Azizzadeh Forouzi M, Safarizadeh M M, Tirgari B, Roudi Rasht Abadi O, Heidarzadeh A., [Study of Relationship between Clinical Self-efficacy and belongingness to Clinical Environment in Undergraduate Nursing Students of the Razi School of Nursing and Midwifery, Kerman University of Medical Sciences]. *Journal of Nursing Education* 2019; 7 (6): 32- 9. [Persian]
21. Bahador RS, Soltani F, Madadizadeh. [The assessment of relationship between creativity and self-efficacy of clinical performance based on the nursing process in clinical environments in Kerman]. *Journal of Clinical Nursing and Midwifery* 2016; 5 (3): 12- 22. [Persian]
22. Cheraghi F, Hasani P, Rizai H. [Investigating the Correlation between Self-efficacy and Clinical Performance of Nursing Students]. *Nursing and Midwifery School Journal of Hamedan* 2011; 19 (1): 34- 45. [Persian]
23. Hassani P, Cheraghi F, Yaghmaei F. [Self-efficacy and Self-regulated Learning in Clinical Performance of Nursing Students: A Qualitative Research]. *Iranian Journal of Medical Education* 2008; 8(1): 33- 42. [Persian]
24. Robb M. Self-Efficacy with Application to Nursing Education: A Concept Analysis. *Nursing Forum*: 2012; 47 (3): 166- 72.
25. Mc Conville SA, Lane AM. Using on-line video clips to enhance self-efficacy toward dealing with difficult situations among nursing students. *Nurse Edu Today* 2006; 26(3): 200- 208. [DOI:10.1016/j.nedt.2005.09.024]
26. mohamadi E, Bana Derakshan H, Borhani H, Hoseinabadi Farahani MJ, Pour Hoseingholi M, Naderi Ravesh N. [Relationship between Nursing Students' Achievement Motivation and Self-efficacy of Clinical Performance]. *IJN* 2014; 27 (90- 91): 33-43. [Persian] [DOI:10.29252/ijn.27.90.91.33]
27. Hassankhani H, Mohajjel Aghdam A, Rahmani A, Mohammad poorfard Z. The Relationship between Learning Motivation and Self Efficacy among Nursing Students. *Res Dev Med Educ* 2015; 4(1): 97- 101. [DOI:10.15171/rdme.2015.016]
28. Cheraghi F, Hassani P, Yaghmaei F, AlaviMajed H. [Developing a valid and reliable selfefficacy in clinical performance scale]. *Inter Nurs Rev* 2009; 9(1): 214- 221. [Persian] [DOI:10.1111/j.1466-7657.2008.00685.x]
29. McInerney DM, Sinclair KE. Dimensions of school motivation: a cross-cultural validation study. *Journal of Cross-Cultural Psychology* 1992; 23(3): 389- 406. [DOI:10.1177/0022022192233009]
30. Bohrani M. [Investigating the Relationship between Academic Motivation and Study Dimensions in Shiraz High School Students] .*Iranian Journal of Social Science of Shiraz university* 1994; 15 (1): 104- 115. [Persian]
31. Firouznia S, Yousefi A, Ghassemi G. [The Relationship between Academic Motivation and Academic Achievement in Medical Students of Isfahan University of Medical Sciences]. *Iranian Journal of Medical Education* 2009; 9(1): 79- 84. [Persian]
32. Khosravi SH, Sajadi M, Mehrabi F. [Relationship between Clinical Environment Stressors and Nursing Students Self-Efficacy in Clinical Performance]. *JNE* 2019; 8(2): 44- 50. [Persian]

33. Askaryzadeh Mahani M, Soleimani L, Zafarnia N, Miri S. [The Relationship between Self-Efficacy beliefs and Mental Health and Academic Achievement in Bam Nursing Students]. *Journal of Research Development in Nursing & Midwifery* 2015; 12 (2): 29- 37. [Persian]
34. Sarikoc G, Oksuz E. Academic Motivations and Academic Self-Efficacy of Nursing Students. *Journal of Clinical and Analytical Medicine* 2017; 8 (1): 47- 51. [DOI:10.4328/JCAM.4654]
35. Haghani F, Asgari F, Zare S, MahjoobMoadab H. [Correlation between Self-Efficacy and Clinical Performance of the Internship Nursing Students]. *Research in Medical Education* 2011; (5) 1: 22- 30. [Persian] [DOI:10.18869/acadpub.rme.5.1.22]
36. Jannesar HL, Farmanbar R, Pourshaikhian M. [Relationship between Nursing Students Motivation Level and Academic Achievement Based on Self Determination Theory]. *Journal of Research Development in Nursing & Midwifery* 2014; 11 (1):68-74 [Persian].
37. Nilson K L, Warren Stomberg M I. Nursing students motivation toward their studies- a survey study. *BMC Nursing* 2008; 7 (6): 1- 7. [DOI:10.1186/1472-6955-7-6]
38. Caparara GV, Vecchione M, Alessandri G, Gerbino M ,Barbaranelli C. The contribution of personality traits and self-efficacy beliefs to academic achievement: A longitudinal study. *British Journal of Educational Psychology* 2011; (81) 1: 78- 96. [DOI:10.1348/2044-8279.002004]
39. Vahabi B, Vahabi A, Sayyad S, Sayyadi M, Roshani D, Hajisahne SH. [The status of academic self-efficacy in the students of Kurdistan University of Medical Sciences and Islamic Azad University, Sanandaj Branch]. *Scientific Journal of Nursing, Midwifery and Paramedical Faculty* 2017; 3 (1), 43- 51. [Persian] [DOI:10.29252/sjnmp.3.1.43]
40. Salari A, Emami- Sigaroudi AH, Zaersabet F, Shakiba M, Khojasteh M, Sharifi M. [Study of the Relationship between Academic Achievement and Interested in Academic Field in Nursing Students]. *research in Medical Science Education* 2019; 10(2): 68-75. [Persian] [DOI:10.29252/rme.10.2.68]
41. Jalilian F, Emdadi SH, Karimi M, Barati M, Gharibnavaz H. [Depression among Students; Investigating the Role of Public Self-Efficacy and Perceived Social Support]. *Scientific Journal of Medical Sciences and Health Services* 2012; 18 (4): 60- 66. [Persian]
42. Nohi E, Helal Birjandi M, Borhani F, AhrariKhalaf V. [Effect of clinical team teaching (mentorship program) on educational satisfaction of nursing students in Imam Reza Hospital of Birjand]. *Journal of Medical Education and Development* 2015; 9 (4): 35- 44. [Persian]
43. Nasiri M, Jahanshahi M, Jannatpoor Z, Navvabi N, Shamsalinia A. [The Effect of Mentorship Program on Stressors and Self-Confidence of Nursing Students in the Clinical Settings]. *Education Strategies in Medical Sciences* 2019; 11 (1): 66- 73. [Persian]

The Relationship between Clinical Self-Efficacy and Academic Achievement Motivation in Nursing Students

Motahari M^{1*}, Rahimibashar M², Ghasemnegad SM³

Received:2019/11/04

Accepted: 2020/05/19

Abstract

Introduction: Self-efficacy and academic achievement motivation are two key factors in the process of clinical nursing education. The purpose of this study was to determine the relationship between clinical self-efficacy and academic achievement motivation in nursing students Schools of Nursing in East Gilan.

Methods: This descriptive-correlational study was conducted on 105 fourth year nursing students of East Guilan Nursing Universities in 2017. The method was cluster random sampling. Data collection tools were demographic data form, clinical self-efficacy and McInerney academic achievement motivation questionnaires. Data were analyzed using descriptive statistics, Spearman correlation coefficient, ANOVA, t-test, Chi-square and Kruskal-Wallis with SPSS at the significant level of 0.05.

Results: The results showed that 67 nursing students (63.8%) had high self-efficacy and the mean percentage of clinical self-efficacy was (115.56±15.48) and the mean percentage of academic achievement motivation was (108.30 ± 28.05). There was a significant relationship between the level of clinical self-efficacy of nursing students and their academic achievement motivation (r = 0.21, p = 0.02). There was a relationship between variables of residence (F=5.2 p=0.007) and place of study (z=-3.09 p=0.002) with clinical self-efficacy and interest in the field of study and motivation to progress (z=-1.99 p=0.04).

Conclusion: According to the results of the study, nursing students had high self-efficacy and moderate academic achievement motivation, and academic achievement motivation was also associated with clinical self-efficacy. There was also a relationship between motivation for development and interest in nursing. Therefore, identifying and applying effective strategies to increase interest, academic achievement motivation and self-efficacy of nursing students is recommended.

Key words: Clinical Self-Efficacy, Motivation, Academic Achievement, Nursing, students

Corresponding author: Motahari M, Department of Nursing, Lahijan Branch, Islamic Azad University, Lahijan, Iran motaharimaryam@yahoo.com
Rahimibashar M, Department of Nursing, Lahijan Branch, Islamic Azad University, Lahijan, Iran
Ghasemnegad SM, Department of Nursing, Lahijan Branch, Islamic Azad University, Lahijan, Iran